

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3001/2568

นางสาว ส. โจทก์ นาย ป. กับพวก ผู้ร้องสอ นาย พ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 57, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 246, ป.วิ.พ. มาตรา 252, ป.วิ.พ. มาตรา 274, ป.วิ.พ. มาตรา 275, ป.วิ.พ. มาตรา 276, ป.วิ.พ. มาตรา 295

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่โจทก์อยู่ในที่ดินพิพาทเป็นเวลา 3 ปี โดยอาศัยสิทธิคำพิพากษามาตามยอมและข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความจนสิ้นสุดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2564 แล้วโจทก์ทำสัญญาเช่าฉบับใหม่กับผู้ร้องสอทั้งสองซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกเสียข้างมาก และอยู่ในที่ดินพิพาทต่อมาโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่าฉบับใหม่ดังกล่าว ย่อมเป็นการปฏิบัติตามคำพิพากษาแล้ว ไม่อาจถือได้ว่าโจทก์ผิดสัญญาประนีประนอมยอมความอันจะเป็นเหตุให้จำเลยมีสิทธิบังคับคดีตามคำพิพากษามาตามยอม จึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะอ้างคำพิพากษามาตามยอมเพื่อขอให้ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีขับไล่โจทก์ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 274 มาตรา 275 และมาตรา 276 คำสั่งของศาลชั้นต้นที่หมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 จึงเป็นการบกพร่องผิดพลาดศาลฎีกาชอบที่จะเพิกถอนหมายบังคับคดีและการบังคับคดีเสียได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 295 ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบด้วยมาตรา 246 และมาตรา 252 ส่วนการร้องสอกรณีที่มีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษามาตาม ป.วิ.พ. มาตรา 57 (1) บทกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี ย่อมเห็นได้ว่าศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่ออกหมายบังคับคดีต้องไต่สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องของผู้ร้องสอทั้งสอง การที่ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องสอทั้งสองเข้าเป็นคู่ความโดยการร้องสอเสียเองแทนศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบ อย่างไรก็ตามเมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์มิได้ฝ่าฝืนคำพิพากษามาตามยอมและจำเลยไม่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีดังวินิจฉัยข้างต้นแล้ว การที่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องสอใหม่ ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คู่กรณีอีกต่อไป ศาลฎีกาเห็นสมควรให้ผู้ร้องสอทั้งสองไปว่ากล่าวเป็นคดีต่างหากจากคดีนี้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจาก เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษามาตามยอม และออกคำสั่งบังคับให้โจทก์และจำเลยปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ซึ่งมีข้อความตามสัญญาประนีประนอมยอมความว่า โจทก์ตกลงเช่าที่ดินโฉนดเลขที่ 1083 และ 1084 เนื้อที่ 5 ไร่เศษจากจำเลย เพื่อประกอบกิจการตลาดนัด มีกำหนด 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 อัตราค่าเช่าเดือนละ 300,000 บาท เมื่อครบกำหนดเวลาเช่า หรือโจทก์ผิดนัดชำระค่าเช่า โจทก์ตกลงขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากพื้นที่เช่า พร้อมทั้งส่งมอบที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดในสภาพเรียบร้อยภายใน 30 วัน แก่จำเลย หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ยินยอมให้จำเลยบังคับคดีโจทก์และบริวารได้พื้นที่ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาเช่าตามสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์ไม่ขนย้ายและส่งมอบที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่จำเลย วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 จำเลยจึงขอให้ออกหมายบังคับคดี ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีและตั้ง

เจ้าพนักงานบังคับคดี โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งงดและยกเลิกการบังคับคดี จำเลยยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้ร้องสอดทั้งสองยื่นคำร้องสอดขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องสอดทั้งสองเข้าเป็นคู่ความในชั้นบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) ระหว่างนั้นโจทก์อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอให้งดการบังคับคดี จำเลยยื่นคำคัดค้านคำร้องสอด ขอให้ยกคำร้องสอด ศาลชั้นต้นนัดไต่สวนคำร้องสอด ผู้รับมอบอำนาจจำเลยแถลงรับว่า ผู้ร้องสอดทั้งสองเป็นทนายและเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายจริง ทนายผู้ร้องสอดทั้งสองส่งเอกสารแทนการไต่สวนรวม 6 ฉบับ ส่วนทนายจำเลยไม่ติดใจไต่สวน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งคดีเสร็จการไต่สวนและรวมสำนวนพร้อมอุทธรณ์โจทก์ส่งศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับเป็นว่า อนุญาตให้นายปรีชา และนางสาววันวิสาข์ ผู้ร้องสอดทั้งสอง ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายบำรุง เข้าเป็นผู้ร้องสอด และให้งดการบังคับคดีไว้ก่อนจนกว่าผู้จัดการมรดกเสียงข้างมากประสงค์จะบังคับคดีต่อไป แฉงคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่โต้เถียงกันรับฟังได้ในชั้นนี้ว่า เดิมศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนางจริณีทิพย์ และนางสมทรง เป็นผู้จัดการมรดกของนายบำรุง ผู้ตาย ร่วมกัน ต่อมามีการถอดถอนและตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตายอีกหลายครั้ง จนปัจจุบันคงมีผู้ร้องสอดทั้งสองและจำเลยรวมสามคนเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คดีหมายเลขแดงที่ 10345/2562 ประกอบคำสั่ง (คดีขออนุญาตฎีกา) ของศาลฎีกาที่ ครพ.7681-7682/2563 ลงวันที่ 28 มกราคม 2564 การจัดการมรดกของผู้ตายยังไม่เสร็จสิ้น ที่ดินโฉนดเลขที่ 1083 และ 1084 เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย ซึ่งโจทก์และจำเลยมีข้อพิพาทกันในเรื่องที่ดินดังกล่าว เนื่องจากโจทก์อ้างว่าจำเลยนำที่ดินให้โจทก์เช่าเพื่อทำกิจการตลาดนัดรวม 3 ปี ตั้งแต่เดือนมกราคม 2559 แต่จำเลยอ้างว่าไม่เคยให้โจทก์เช่าที่ดินดังกล่าว ต่อมาศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ขณะคดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ วันที่ 5 ธันวาคม 2561 บรรดาทายาทของผู้ตายยินยอมให้จำเลยนำที่ดินดังกล่าวไปให้โจทก์เช่าเพื่อทำกิจการตลาดนัดเป็นเวลา 3 ปี และยินยอมให้จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ โจทก์และจำเลยจึงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในวันที่ 26 ธันวาคม 2561 โดยมีข้อตกลงให้โจทก์เช่าที่ดินดังกล่าวเพื่อทำกิจการตลาดนัดมีกำหนด 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 ต่อมาวันที่ 24 ธันวาคม 2564 ผู้ร้องสอดทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ทำสัญญาให้โจทก์เช่าที่ดินดังกล่าวต่อไปอีก 3 ปี นับแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567 แต่จำเลยขอให้บังคับคดีขับไล่โจทก์ออกไปจากที่ดินตามสัญญาประนีประนอมยอมความ และระหว่างนั้นผู้ร้องสอดทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายร้องสอดขอเข้าเป็นคู่ความในชั้นบังคับคดี คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่า มีเหตุสมควรที่จะงดการบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ หรือไม่ เห็นว่า ปัจจุบันผู้ร้องสอดทั้งสองเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกับจำเลย ผู้ร้องสอดทั้งสองย่อมมีสิทธิและหน้าที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทของผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 เมื่อผู้ร้องสอดทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกเสียงข้างมากจากจำนวนผู้จัดการมรดกรวมสามคนทำสัญญากับโจทก์เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2564 ให้โจทก์เช่าที่ดินทรัพย์มรดกมีกำหนดอีก 3 ปี นับแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567 ซึ่งเป็นเวลาหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาเช่าตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

เพื่อนำผลประโยชน์จากการให้เช่าที่ดินแบ่งปันแก่ทายาทของผู้ตาย จึงนับเป็นการจัดการมรดก โดยทั่วไปตามอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการมรดก ดังนั้น การที่โจทก์อยู่ในที่ดินพิพาทเป็นเวลา 3 ปี โดยอาศัยสิทธิคำพิพากษาตามยอมและข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความจนสิ้นสุดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2564 แล้ว โจทก์ทำสัญญาเช่าฉบับใหม่กับผู้ร้องสอดทั้งสอง และอยู่ในที่ดินพิพาทต่อมาโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่าฉบับใหม่ดังกล่าว ย่อมเป็นการปฏิบัติตามคำพิพากษาแล้ว ไม่อาจถือได้ว่าโจทก์ผิดสัญญาประนีประนอมยอมความอันจะเป็นเหตุให้จำเลยมีสิทธิบังคับคดีตามคำพิพากษาตามยอม จึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะอ้างคำพิพากษาตามยอมเพื่อขอให้ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีขับไล่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 มาตรา 275 และมาตรา 276 ได้อีกต่อไปคำสั่งของศาลชั้นต้นที่หมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 จึงเป็นการบกพร่องผิดพลาด ศาลฎีกาขอที่จะเพิกถอนหมายบังคับคดีและการบังคับคดีเสียได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 295 ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบด้วยมาตรา 246 และมาตรา 252 ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้งดการบังคับคดีไว้จนกว่าผู้จัดการมรดกเสียงข้างมากประสงค์บังคับคดีต่อไปนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ส่วนปัญหาตามฎีกาของจำเลยประการสุดท้ายว่า มีเหตุสมควรอนุญาตให้ผู้ร้องสอดทั้งสองเข้ามาเป็นคู่ความในชั้นบังคับคดีด้วยการร้องสอดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) ตามคำสั่งศาลอุทธรณ์หรือไม่ เห็นว่า การร้องสอดกรณีตนมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษานั้น บทกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี ย่อมเห็นได้ว่าศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่ออกหมายบังคับคดีต้องไต่สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องของผู้ร้องสอดทั้งสอง การที่ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องสอดทั้งสองเข้าเป็นคู่ความโดยการร้องสอดเสียเองแทนศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบ อย่างไรก็ตามเมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์มิได้ฝ่าฝืนคำพิพากษาตามยอมและจำเลยไม่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีดังวินิจฉัยข้างต้นแล้ว การที่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องสอดใหม่ ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คู่กรณีอีกต่อไป ศาลฎีกาเห็นสมควรให้ผู้ร้องสอดทั้งสองไปว่ากล่าวเป็นคดีต่างหากจากคดีนี้ พิพากษากลับ ให้เพิกถอนหมายบังคับคดีและการบังคับคดี กับให้จำหน่ายคดีผู้ร้องสอดทั้งสองเสียจากสารบบความ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

นายนารุณ จันทรจำเริญ · ยุพา วงศ์ทองทิว · องอาจ แนนหนา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3001/2568>